Puolustusvoimain komentaja
Kenraali Timo Kivinen
Ulkoasiainvaliokunta

LAUSUNTO

20.10.2021

Valtioneuvoston puolustusselonteko (VNPS21)

Valtioneuvoston puolustusselonteko antaa tärkeän poliittisen ohjauksen puolustuksen kehittämisen päälinjoista tällä vuosikymmenellä.

Pidän puolustusselonteon kuvausta **Suomen toimintaympäristöstä** realistisena. Suomen lähialueella konventionaalisen asevoiman merkitys säilyy jatkossakin keskeisenä. Kansainvälisen tilanteen heikentymisen taustalla on suurvaltojen monialaisen keskinäisen kilpailun voimistuminen ja sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän rapautuminen. Kansainvälisen tilanteen kiristymisestä huolimatta Suomeen ei kohdistu välitöntä sotilaallista uhkaa. Sotilaalliseen voimankäyttöön Suomea vastaan tai sillä uhkaamiseen on kuitenkin varauduttava.

Perinteisen sotilaallisen uhkan ohella **laaja-alainen vaikuttamisen** keinovalikoima on kasvanut ja vahingollisten keinojen käyttökynnys on alentunut. Puolustusvoimat vastaa osaltaan kehitykseen ja varautuu laaja-alaisen vaikuttamisen uhkaan. Yhä monitahoisempien uhkien ennaltaehkäisyyn, hallintaan ja torjuntaan tarvitsemme sekä moderniin teknologiaan perustuvia järjestelmiä että asevelvollisuuteen perustuvaa laajaa reserviä. Uhkien moninaisuus korostaa myös kokonaisturvallisuuden mallin kehittämistä ajassa eläen. Viranomaisten yhteistyötä tulee kehittää erityisesti kyberpuolustuksen, strategisen viestinnän ja informaatiopuolustuksen alalla. Viranomaisten yhteisessä suunnittelu- ja toimeenpanokyvyssä on edelleen kehitettävää.

Puolustusvoimien ensisijaisena **tehtävänä on varautua sotilaalliseen uhkaan**. Turvallisuusympäristön kehitys edellyttää vähintään nykytasoisen puolustusvalmiuden ylläpitämistä. Vaikka strategisten hankkeiden toimeenpano korostuu selontekokaudella, myös maapuolustuksen ja puolustusjärjestelmän muidenkin osien kehittäminen jatkuu. Kokonaiskehittämisessä otetaan aiempaa laajemmin huomioon kyber-, informaatio- ja avaruustoimintaympäristöt. Lisäksi puolustuksen toteutustapaa on päivitettävä vastaamaan paremmin sotilaallisessa toimintaympäristössä, sodankäynnissä ja uhkakuvissa tapahtuneisiin muutoksiin.

Puolustuksen järjestelmät ovat yhä enemmän riippuvaisia digitalisaatiosta, informaatiosta ja satelliittien käytöstä. Riippuvaisuuden kasvaessa uusi teknologia luo vaikuttamiskeinoja, joilla voidaan uhata yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja ja kriittistä infrastruktuuria. Erityisesti kyber- ja informaatiopuolustuksen merkitys on kasvanut edellisen selonteon laatimisesta. Kyber- ja informaatiopuolustus edellyttävät koko yhteiskunnan varautumista, toimeenpanoa tukevaa lainsäädäntöä ja tilanteenmukaista yhteistyötä. Puolustusvoimat on omien vastuualueidensa osalta mukana tässä kehitystyössä.

Maavoimien suorituskyky ylläpidetään suunnitelluilla resursseilla. Selontekokaudella parannetaan maavoimien liikkuvuutta ja tulenkäyttöä. Tilannekuvaa ja vaikuttamiskykyä tuetaan hankkimalla joukoille uutta lennokkikalustoa. Maavoimien keskeisten järjestelmien vanheneminen ja toimintaympäristön asettamat vaatimukset edellyttävät Maavoimien uudistamista 2020-luvun lopulta alkaen. **Merivoimissa** kehittämisen pääpaino on Laivue 2020 käyttöönotossa. Selontekokaudella otetaan käyttöön myös uusi pintatorjuntaohjusjärjestelmä sekä kehitetään rannikkojoukkoja. **Ilmavoimiin** hankittava Hornet-kaluston korvaaja tuottaa merkittävää suorituskykyä koko puolustusjärjestelmälle, ei pelkästään ilmapuolustukselle. Siksi kyse on koko puolustusjärjestelmän kannalta merkittävästä hankkeesta. Ilmatorjunnan korkeatorjuntakykyä ja ulottuvuutta kehitetään hankittavalla ilmatorjuntaohjusjärjestelmällä. Näiden lisäksi myös lennokkientorjuntakykyä parannetaan.

Suomen puolustus perustuu **asevelvollisuuteen**. Asevelvollisuuden tuottama laaja reservi mahdollistaa koko maan puolustamisen. Pidän tärkeänä, että asevelvollisuutta kehitetään ajassa eläen ja sillä pitää olla kansan tuki. Puolustusvoimat kehittää parhaillaan kansalaisten osallistamista maanpuolustukseen lisäämällä erityisesti naisten ja reservin osallistumismahdollisuuksista.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Puolustusvoimain komentaja
Kenraali Timo Kivinen
Ulkoasiainvaliokunta

LAUSUNTO

20.10.2021

Puolustusselonteko uudistaa Puolustusvoimien **joukkorakennetta**. Sodan ajan joukot jaetaan jatkossa käyttöperiaatteen mukaan operatiivisiin joukkoihin ja paikallisjoukkoihin, millä selkiytetään Maavoimien joukkorakennetta. Paikallisjoukkojen määrää lisätään vuodesta 2025 alkaen muuttamalla pääosa alueellisista joukoista paikallisjoukoiksi. Paikallispuolustuksen vahventaminen mahdollistaa maavoimien operatiivisten joukkojen suuntaamisen ja käytön joustavasti koko maan alueella. Uudistuksessa sodan ajan joukkojen kokonaismäärä ei kuitenkaan kasva. Uudistuksen myötä paikallisjoukkojen tehtäväkenttä laajenee ja vaatimustaso nousee, minkä lisäksi viranomaisyhteistyön merkitys ja reserviläisten rooli korostuvat poikkeusoloihin varautumisessa. Paikallisjoukoissa hyödynnetään aiempaa paremmin reserviläisten paikallistuntemus, vapaaehtoispotentiaali ja siviilissä hankittu osaaminen.

Puolustuksen toteutustapaa kehitetään vastaamaan paremmin sotilaallisessa toimintaympäristössä, sodankäynnissä ja uhkissa tapahtuneisiin muutoksiin. Kokonaisvaltaisen aluepuolustuksen perustan muodostavat suorituskykyiset operatiiviset joukot ja järjestelmät, laajaan reserviin perustuva paikallispuolustus sekä kehittyvä viranomaisyhteistyö. Keskeinen osa kokonaisvaltaista aluepuolustusta on uudistuvan paikallispuolustuksen kyky ennaltaehkäistä ja torjua myös laaja-alaista vaikuttamista koko maan alueella. Suomea puolustetaan hyödyntämällä aiempaa tehokkaammin valtion kaikkia voimavaroja mukaan lukien kansainvälisen puolustusyhteistyön mahdollisuudet.

Puolustusyhteistyö kehittää kansallisia suorituskykyjä ja toimintavalmiutta sekä luo edellytyksiä sotilaallisen avun saamiselle ja antamiselle tarvittaessa. Puolustusyhteistyöllä kehitetään Puolustusvoimien yhteistoimintakykyä keskeisimpien kumppanien kanssa. **Yhteistoimintakyky** kansainvälisten kumppanien kanssa on luotava ennakolta. Sitä ei kyetä rakentamaan hetkessä kriisin aikana. Siksi joukkojen ja esikuntien yhteistoimintakyky vaatii säännöllistä harjoittelua, teknisen yhteensopivuuden jatkuvaa tarkastelua sekä kriisinhallintaoperaatioiden oppien hyödyntämistä.

Virka-aputehtävät ovat muuttuneet aiempaa vaativammiksi ja aikakriittisemmiksi, mikä vaatii **viranomaisyhteistyön ja lainsäädännön kehittämistä.** Tähän liittyen tulee tarkastella varusmiesten ja reserviläisten mahdollista käyttöä virka-aputehtäviin eri turvallisuustilanteissa. Lainsäädännön tulisi mahdollistaa puolustusvalmiuden harjoittelun nykyistä joustavammin ja laajemmin. Myös kybertoimintaympäristöön liittyvää lainsäädäntö vaatii selvityksiä. Samoin aluevalvontalakia ja siihen liittyviä säädöksiä tulee tarkastella.

Puolustusselonteossa painotetaan, miten Puolustusvoimiin aikaisempina vuosina kohdistetut **säästövelvoitteet** ja nykyisin käytössä olevat resurssit asettavat haasteita toiminnan ja valmiuden ylläpitämiselle nykytasolla ja rajoittavat Puolustusvoimien varautumista pitkäkestoiseen kriisiin ja sodankäyntiin. Selonteon liitteessä luetellaan tekijät, jotka ovat muuttaneet edellisen selonteon linjaamaa resurssitasoa – viimeisimpänä puolustushallinnolle kohdennettu kehysvähennys (-35M€) ja matkustussäästö (-2M€/v) vuodesta 2023 alkaen. Puolustusvoimien tehtävien kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että edellisen selonteon resurssitason linjaukset toteutuvat julkisen talouden suunnitelmissa ja toimeenpanossa.

Selonteossa linjataan, että Puolustusvoimien **henkilöstömäärää** kasvatetaan asteittain 500 henkilötyövuodella 2020-luvun loppuun mennessä. Lisäykset tarvitaan, jotta kykenemme vastaamaan Puolustusvoimille asetettuihin tehtäviin.

Kokonaisuudessaan puolustusselonteko on tärkeä ohjausasiakirja Puolustusvoimille. Se antaa selkeät suuntaviivat Puolustusvoimien kehittämiselle tällä vuosikymmenellä. Puolustusselonteon toimeenpanolla varmistetaan, että Suomen puolustuskyky vastaa toimintaympäristön vaatimuksia kaikissa turvallisuustilanteissa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi